

de ondernemer

Negentig procent middelenreductie met Good Practices

Spectaculaire milieuwinst in aspergeteelt door lef en inventiviteit. Je vraagt je af hoe het mogelijk is, maar aspergeteler Johan Bax realiseert het. Een geleidelijke ontwikkeling van het bedrijf, het accepteren van enig risico, streven naar kwaliteitsproductie, een goede timing van gewasbeschermende maatregelen en de nodige creativiteit zijn de sleutelbegrippen die dit mogelijk maken.

Het bedrijf van familie Bax in Leende (N. Brabant) is primair gebaseerd op de teelt van 20 tot 25 hectare asperges en medio mei betekent dat dus topdrukke: meer dan 50 mensen zijn bezig met het verwerken en verpakken van de gestoken asperges. Dat is voor Johan Bax (47) geen belemmering om tijd vrij te maken om zijn bedrijfsvoering en de teeltwijze toe te lichten. Want deze bedrijfsvoering is opmerkelijk. Zo is de inzet van chemische middelen in de teelt tot het absolute minimum beperkt. Welke reductie dit oplevert in het middelengebruik ten opzichte van andere bedrijven? Dat is volgens Bax moeilijk te zeggen, maar het zal zo rond de 90% liggen. Hoe komt iemand er toe om zo ver zijn nek uit te steken? Op die vraag reageert de ondernemer relativerend: "Het is geleidelijk zo ontstaan. We begonnen in 1990 met één hectare asperges. Omdat er toen voor de aspergeteelt weinig mechanisatie beschikbaar was, ben ik zelf aan

de gang gegaan om op kleine schaal machines voor mechanische onkruidbestrijding te ontwikkelen. De teelt hebben we gaandeweg kunnen opschalen van één naar twintig hectare." Naast de aspergeteelt omvat het bedrijf enige pluimveehouderij (kalkoenen) en houdt Bax zich bezig met constructiewerk en machinebouw, voor een belangrijk deel gericht op aspergeteelt. Mechanisatie speelt dan ook een belangrijke rol in de eigen bedrijfsvoering.

Timing essentieel

Door de effectieve inzet van mechanische onkruidbestrijding kunnen de paden tussen de aspergeruggen goed onkruidvrij gehouden worden, evenals de zijkanalen van de ruggen. Wat rest is een strook van 40 cm breed op de bovenkant van de rug. Op een totale breedte van 165 tot 180 cm is dit een heel beperkt deel van het oppervlak. Op deze resterende strook

Familie Bax: inzet van chemische middelen tot het absolute minimum beperkt.

wordt na de oogst een chemische onkruidbestrijding toegepast. Deze vindt meestal plaats rond eind juli en, als het nodig is, nog een herbespuiting na drie tot vier weken. Bax: "De timing van de bespuiting is essentieel. Door de eerste bespuiting uit te laten voeren op het moment dat op de onkruidkiemplantjes de eerste echte blaadjes verschijnen kunnen we volstaan met een zeer lage dosering. Om dat exact te plannen is een goede afstemming met het loonbedrijf essentieel.

Naast de onkruidbeheersing speelt de beheersing van ziekten en plagen een rol bij de inzet van gewasbeschermingsmiddelen. "We maken voor onze aspergeteelt voor het overgrote deel gebruik van geruilde en gehuurde percelen", zo vertelt Bax. "Daarbij kiezen we voor maagdelijke grond, waar niet eerder asperges geteeld zijn. Dit om te voorkomen dat al gestart zou worden met een hogere infectiedruk van schimmels. Het gaat dan met name om de schimmels botrytis en stemphiliium. Op de meeste percelen kan het aantal benodigde bespuitingen tegen botrytis beperkt blijven tot één per seizoen. Een enkele keer is een tweede bespuiting nodig." Dat is een groot verschil met de preventieve zes- tot zevenmalige bespuiting die in de praktijk dikwijls plaatsvindt.

Beetle-eater

De meest opmerkelijke stap naar duurzame teelt op het bedrijf is de aanpak van de aspergekever. In samenwerking met PPO wordt

dit plaaginsect mechanisch bestreden met de beetle-eater. Deze 'stofzuiger' blaast de insecten uit het gewas, om ze vervolgens op te zuigen en te vernietigen. Na een reeks experimenten in 2008 werd deze machine in 2009 succesvol op praktijkschaal ingezet en ook dit jaar zal deze machine ingezet worden. Bax: "Deze Canadese machine is oorspronkelijk gebouwd voor de bestrijding van coloradokevers. Voor het gebruik in het aspergegewas is de machine aangepast en de eerste ervaringen zijn beslist gunstig." De perspectieven van de machine zijn bovendien interessant omdat de beschikbaarheid van effectieve insecticiden afneemt als gevolg van strengere toelatingseisen.

Als grote voordelen van de door hem gevolgde strategie noemt Bax de forse besparing op middelengebruik en de kwaliteitswinst die in zijn ogen behaald wordt. "Mijn indruk is dat we door de combinatie van teelttechniek en sterk teruggebrachte middelen inzet een mooi uniform product leveren dat bij de afnemers goed in de smaak valt. Dit laatste kan ik niet aantonen, maar het is zeker de indruk die we hebben. Bij onze afnemers, waaronder een aantal restaurants in de omgeving, is ons product zeer gewild."

Toepassing Good Practices aspergeteelt

Onderstaande good practices worden op het bedrijf van Familie Bax toegepast:

1. Perceelskeuze: door steeds uit te gaan van schone percelen is de besmettingsdruk bij aanvang van de teelt afwezig of gering;
2. Keuze uitgangsmateriaal: Rassenkeus en gezond plantmateriaal houden risico's beperkt;
3. Mechanische onkruidbestrijding: waar mogelijk wordt onkruid mechanisch bestreden. Alleen op de rug één tot twee bespuitingen per jaar;
4. Bespuiting met luchtondersteuning om belasting van de omgeving te voorkomen en om indringing in het gewas te verbeteren;
5. Bespuiting op basis van waarneming en risico in plaats van preventief. Hierdoor kan volstaan worden met één tot maximaal twee bespuitingen met fungiciden per jaar;
6. Breder rugafstand: door de rugafstand te verruimen van 165 naar 180 cm droogt het gewas sneller op, dat verlaagt de ziektedruk;
7. Mechanische plaagbestrijding met beetle-eater: op basis van goede waarneming plekgewijze inzet in het perceel.

